

EDO KOVAČEVIĆ – STARI KROVOVI ZAGREBA

Izložba u Muzeju grada Zagreba, srpanj–kolovoz–rujan 1987.

Krovove jednog grada rijetko zamjećujemo. Pogled nam u svakodnevnoj žurbi seže jedva do prvog kata, pa ljepota tih raznolikih formi ostaje izvan našeg vidokruga. Jer treba se katkad uspeti, zastati, doživjeti grad i u toj vizuri. Zanimljivo je, da krovovi i nisu prečesta slikarska tema, kao da su odviše prividno slični, manje atraktivni od islikanih gradskih veduta. A Zagreb i preko krovova na skromnijoj kući ili palači govori o proteklom vremenu, ukusima i stilovima. No, tu ljepotu treba osjetiti, znati gledati, uočiti i ono što je na prvi pogled beznačajno.

Edo Kovačević koji tako uporno i dosljedno gradi svoj stil, poštuje sliku i slikarstvo u najboljem smislu te riječi, priredio je izložbu za likovne gurmane u Muzeju grada Zagreba na temu zagrebačkih krovova. Bolje mjesto i vrijeme za ovako kompliciranu izložbu nije se moglo naći. Osim toga, izložbu prati katalog s mnogo izvrsnih reprodukcija, s predgovorom Nađe Premerl i uvodnim tekstom Radovana Ivančevića.

Svakako, Kovačeviću nije do prigodnih i nazdravičarskih istupa, no poklopilo se da nam u momentu kada smo ponovo počeli otkrivati i voljeti svoj grad ovaj sjajni slikarski znalac pokazuje još jednu njegovu dimenziju. Bez sumnje postoji i duboka Kovačevićeva emotivna povezanost s ovom sredinom.

Već od 1932. Kovačić izlaže s grupom »Zemlja«, zauzima vidno mjesto u našoj međuratnoj i poratnoj umjetnosti, a i danas je

vjeran svojoj osebnosti poeziji. Edo Kovačević bez trenutka površnosti, nervoze i težnje za vanjskim efektom sklada svoje prikaze. Jer površnost i prihvaćanje pomodnih ili prolaznih strujanja strani su njegovoj slikarskoj prirodi. Ne ističemo Kovačevićeve krovove iz sentimentalnih razloga ili svojevrsne kurentnosti teme, već poradi autentičnih djela, vida moderniteta koji je težnja za novim i težnja za trajnim. Ovaj »portretist malog zagrebačkog urbanizma«, periferijskih situacija već u »Barutanskom jarku« (1932) iz zemljaškog perioda pokazuje potpuno izgrađen stil koji u antologijskoj »Kožarskoj uli-

ci« (1934) doživljava jedan od svojih vrhunaca. To su i počeci ove izložbe koja kronološki seže blizu naših dana, preko zbijenih krovova Tkalčićeve gledane iz gornjogradskih zakutaka, izdužene Mesničke, plošno postavljene Medulićeve, Radničkog dola. Nova monumentalna gradnja Kovačevića ne zanima. Unutar pitoresknog, sitnog, našao je svoj svijet koji je i nama blizak, jer s njim ne postoji problem komunikacije. To su prikazi bez ljudskog prisustva, no, itekako životni, gdje objekti nose oporu vitalnost i za autora su uporišne točke pripadnosti ovom gradu, njegovi simboli.

Za Kovačevića je rečeno »da se ne zauzima na impresiji, već otkriva skrivenu strukturu motiva«, neprestano donosi opća raspoloženja, a ne neki izuzetan trenutak na platnu gdje ništa nije suvišno i ništa ne nedostaje sjajno usklađenoj paleti. U njegovu smislu za rad i osjećanju za ritam nema zastajanja u praznu shemu koja bi nadvladala bogatstvo invencije.

Kovačević je intimno povezan sa svakim detaljem predloška, no bez namjere da bude potpuno vjerodostojan, jer njegova je slika metafora, a ne puki opis. Umjetnost je to ne suviše vedra, prije je ona meditativna s ugođajem punim blagosti, sadržajna, a istovremeno jednostavna, s traženjem sreće u ljepoti. Težnja je te jednostavnosti koja poprima moralne vrijednosti.

Stanko Špoljarić